

Змінюється історія, змінюватися має й символіка? Думки херсонців.

Звіт за результатами соціологічного онлайн-дослідження

Дослідження проведено БО «Фонд громади міста Херсон «Захист» в рамках Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст продукту є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Відтворення та використання будь-якої частини цього продукту в будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання або використання будь-яким іншим способом з обов'язковим посиланням на джерело.

Серпень

2024

Загальна інформація про дослідження

Методологія: онлайн-опитування за інтерактивною структурованою анкетною, посилання на яку відправлялося потенційним респондентам із бази даних (дослідницької онлайн-панелі Херсонської громади). Вибірка сформована на основі демографічних показників станом на 1 січня 2022 року. За таких показників похибка дослідження не перевищує 5% з вірогідністю 0.95. У вибірці представлені як херсонці, які зараз знаходяться в громаді, так і ті, хто виїхав з Херсона після 24.02.2022 і перебуває зараз в інших областях України або за кордоном. Офіційні дані щодо міграцій херсонців наразі відсутні, тому немає можливості оцінити представленість у вибірці респондентів за цією ознакою, проте існують підстави вважати, що співвідношення у вибірці респондентів, які залишились в громаді є більшим, ніж у реальності, що може впливати на результати дослідження.

Мета дослідження: з'ясувати ставлення херсонців до символів міста

Обсяг вибірки: 400 респондентів.

Терміни проведення польового етапу: з 20 червня по 2 серпня 2024 року.

Замовник дослідження: Фонд громади міста Херсон «Захист».

Виконавці дослідження:

- Микола Гоманюк (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, голова);
- Олег Сінаюк (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, директор);
- Ігор Даниленко (ТОВ Нью Імідж Маркетинг Груп, аналітик);
- Роман Руденко (Херсонське обласне відділення Соціологічної асоціації України, експерт).

Дослідницька група продовжує роботу над збільшенням та вдосконаленням онлайн-панелі мешканців Херсонської міської громади з метою її максимального наближення до показників генеральної сукупності і запрошує усіх херсонців долучитися до панелі. Це можна зробити за посиланням: <https://lemur.ua/sign-up>

Переважна більшість опитаних херсонців не вважає, що наразі потрібно змінювати теперішній герб міста (59% «ні», 21% «радше ні»). За зміну виступило лише 15% (6% «так», 9% «радше так»). Ті, хто хотіли би змінити герб, бачать такі елементи-символи на ньому: Антонівський міст, кавун, (скіфське) сонце, Дніпро, море/морські символи, степ, символи України, чумаки. Інші ідеї стосувалися спротиву херсонців російській агресії, а ще інші – історії козацтва на півдні України.

Майже однаково респонденти поставилися до питання щодо зміни прапора міста – 56% точно не змінювали би його, 25% – радше ні. 5% відповіли, що прапор варто змінити, а 8% – радше так. Основні пропозиції щодо зміни наступні: прибрати герб з прапора або дату заснування, змінити кольорову гаму (білий колір на жовтий, більш яскраво, теплі фарби тощо), додати інші символи (кавун, пшениця, корабель, символи незламності херсонців).

Ще більш однозначно опитані не змінювали би бренд/логотип міста, яким є «Скіфське сонце». 61% не змінював би взагалі, 21% – радше ні. За зміну загалом лише 9% (4% – так, 5% – радше так). Серед запропонованих елементів-символів були Антонівський міст, Каховська ГЕС, Дніпро, морські символи, символи визволення або військові символи тощо.

Наступне питання про додавання до символіки Херсона звання «місто-герой України» опитані сприйняли дуже позитивно. Загалом 80% підтримують таку ідею (60% – так, 20% – радше так).

Серед найбільш популярних неофіційних символів міста для херсонців на першому місці кавун (59%), на другому – Антонівський міст (56%), на третьому – якір (22%). Помічається великий розрив у популярності перших двох символів та решти. Серед інших відповідей знаходимо площу Свободи, Бузковий сквер, Чорнобаївський (Херсонський) аеропорт, Каховську ГЕС, елементи природи, такі як кургани чи степ тощо.

Щодо найбільш символічних для Херсона історичних постатей на першому місці – **філантроп Джон Говард** (43%), на другому – драматург **Микола Куліш** (37%). У топ-5 також увійшли: художник Олексій Шовкуненко (20%), кошовий отаман Запорозької Січі Кость Гордієнко (18%) та Григорій Потьомкін (17%). Порівняно висока кількість людей, які утруднилися з відповіддю (18%).

Згідно з відповідями, **кольори, які найбільше асоціюються з Херсоном** – це блакитний (46%), зелений (44%), жовтий (40%), синій (27%), білий (18%) та червоний (16%).

Останнє питання стосувалося виразів чи коротких фраз, які могли би служити слоганом Херсона. Найпопулярнішим стало слово «незламний» у різних формах, за ним «місто-герой», «Херсон – це Україна», «нескорений», «фортеця», «місто незламних/нескорених людей». Також згадувалися звичні символи міста: кавуни, море, моряки, сонце, Дніпро тощо.

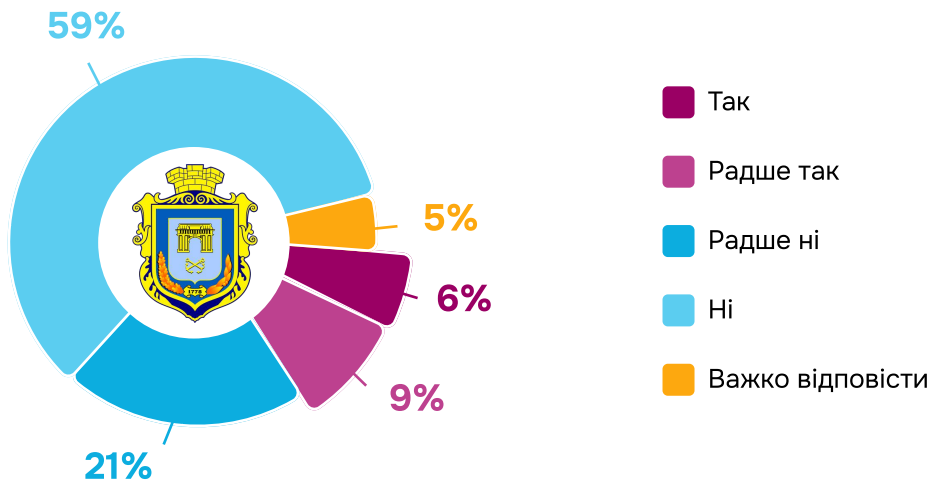
Тож, головним висновком дослідження є те, що **херсонці загалом схильні зберегти існуючу символіку міста**. Єдиним доповненням до якої може бути атрибути відзнаки почесного звання «Місто-герой України» – основи верхівки древка прапора та стрічки почесної відзнаки.

Розподіл відповідей

Герб міста (N=400), %

Q.: Як Ви вважаєте, чи потрібно Херсону змінювати теперішній герб міста?

Новий герб міста (N=61), %

Q.: Що би Ви розмістили на новому гербі міста Херсон?

Загалом 61 відповідь тих, хто волів би змінити герб Херсону.

Окремі символи: Антонівський міст, кавун/кавуни, сонце/скіфське сонце, Дніпро/плавні, море і морська символіка (корабель, якір), поля, ліси, комиш, степовий птах, сніп/колоски, пшениці, соняшник, помідор, тризуб/символіка України, чумаки, як символ півдня.

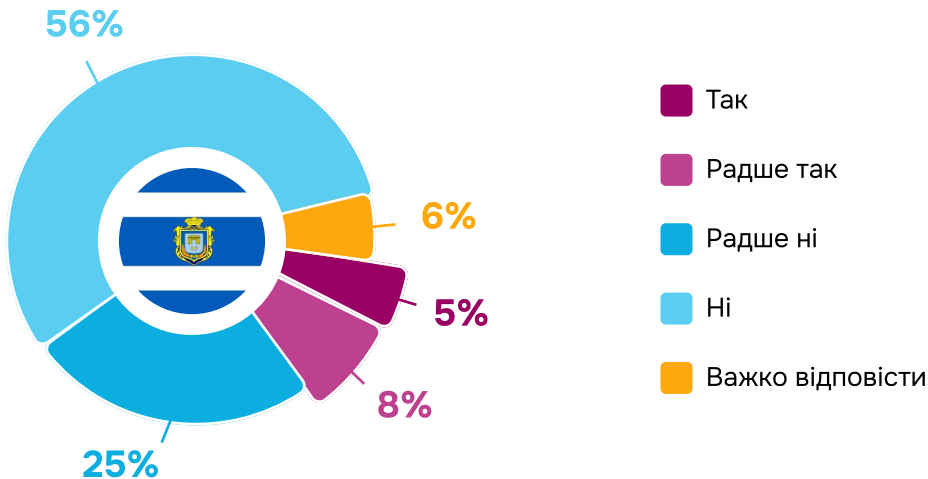
Символи спротиву херсонців російській агресії: військові, перемога, мужність/нескореність людей, місто-герой.

Символи козацтва: козак, «герб запорізького низового козацтва», «Потрібно відобразити зв'язок із козацьким минулим (Олешківська, Кам'янська січі знаходяться на території Херсонської області)».

- Прибрати/змінити рік заснування міста.
- Змінити назву міста, і від того міняти герб до назви міста.
- Осучаснити дизайн. Поставити задачу професійним геральдистам.

Прапор міста (N=400), %

Q.: Як Ви вважаєте, чи потрібно Херсону змінювати теперішній прапор міста?

Новий прапор міста (N=53), %

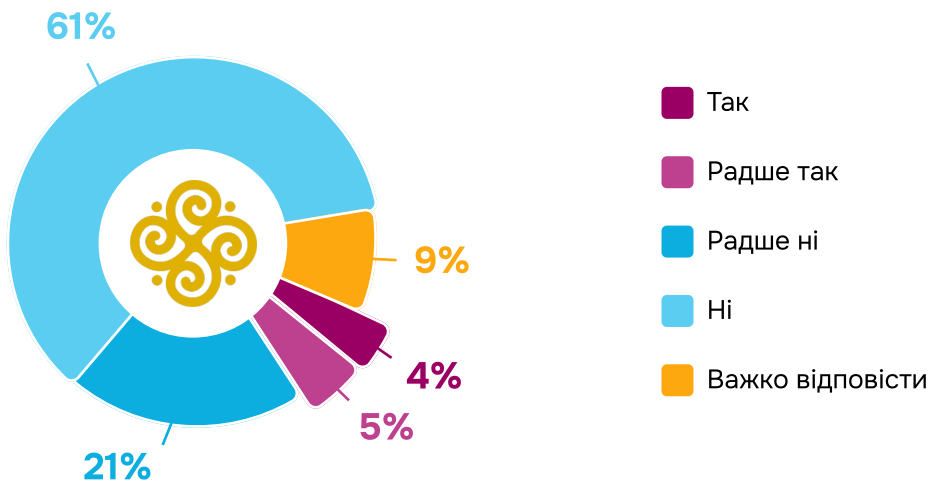
Q.: Яким Ви бачите новий прапор міста Херсон?

Загалом **53** відповіді тих, хто волів би змінити прапор Херсону.
Пропозиції:

- **Прибрати з прапору герб**/замінити на новий/прибрати з герба дату заснування міста.
- **Змінити кольорову гаму**, замінити білі полоски на жовті, зробити більш яскравим, додати теплі фарби (біложовтоблакитний, зеленочервоножовтий, синьожовтозелений, жовтозеленоблакитний, додати окремі кольори - жовтий/зелений/блакитний тощо).
- **Додати символи** (кавун, пшениця, корабель, українська символіка, символи незламності херсонців та звільнення Херсону).

Бренд міста (N=400), %

Q.: Як Ви вважаєте, чи потрібно Херсону змінювати бренд (логотип, що слугує впізнаваності) міста «Скіфське сонце»?

Новий бренд міста (N=35), %

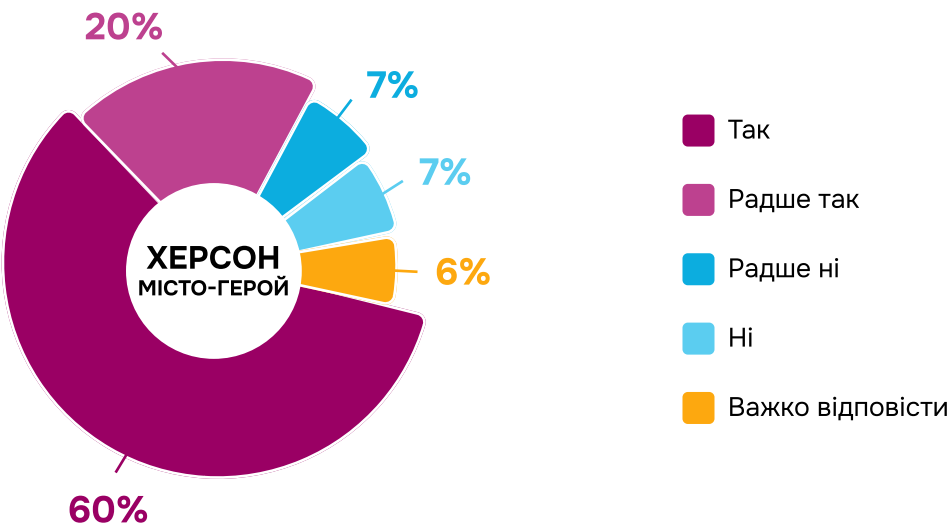
Q.: Що би Ви розмістили на брендї міста Херсон?

Загалом 35 відповідей тих, хто має пропозиції щодо бренду міста Херсон, зокрема наступні:

- Кавун;
- Антонівський міст;
- Каховська ГЕС;
- Дніпро/хвилі Дніпра;
- Корабель;
- Якір;
- Військові;
- Символи незламності і визволення міста/образ незламних херсонців;
- Ворота з кріпосного вала;
- Купол захисту міста;
- Насправді, межі міста Херсон нагадують зображення серця, отже Херсон - серце півдня України.

Звання «місто-герой України» (N=400), %

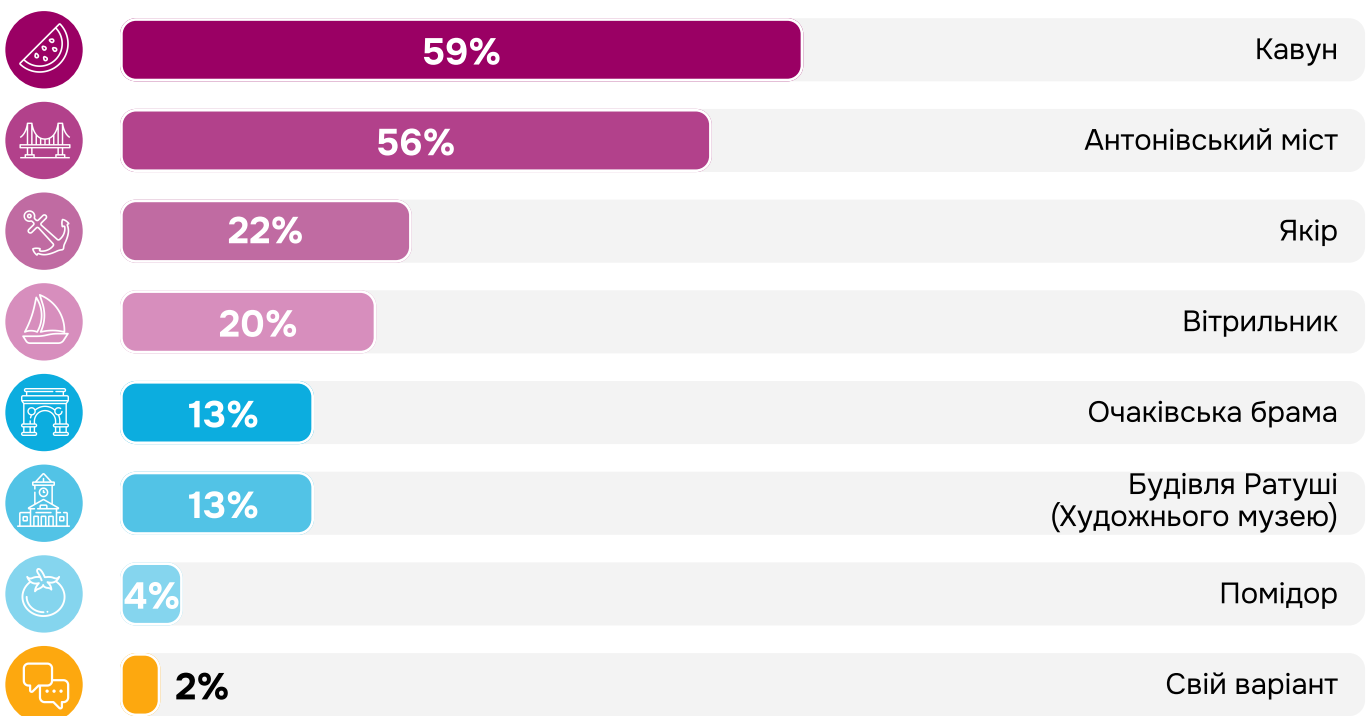
Q.: Чи має відображатися в символіці міста звання «місто-герой України», яке було присуджено Херсону в 2022 році?

Неофіційний символ міста (N=400), %

Q.: Який неофіційний символ, на Вашу думку, найбільш пасує Херсону?

Множинні відповіді

Інші відповіді:

- 11.11.2022;
- площа Незалежності на котрій відбувалися протести;
- Бузковий сквер;
- площа Свободи;
- Чорнобаївський аеропорт;
- Каховська ГЕС;
- кургани;
- степи;
- дерева;
- море;
- фрегат;
- орнамент скіфська пектораль;
- палаючий кремль.

«Змінюється історія, змінюватись має і символіка».

Історичні постаті (N=400), %

Q.: Яка з історичних постатей, на Вашу думку, є символом Херсона?

Множинні відповіді

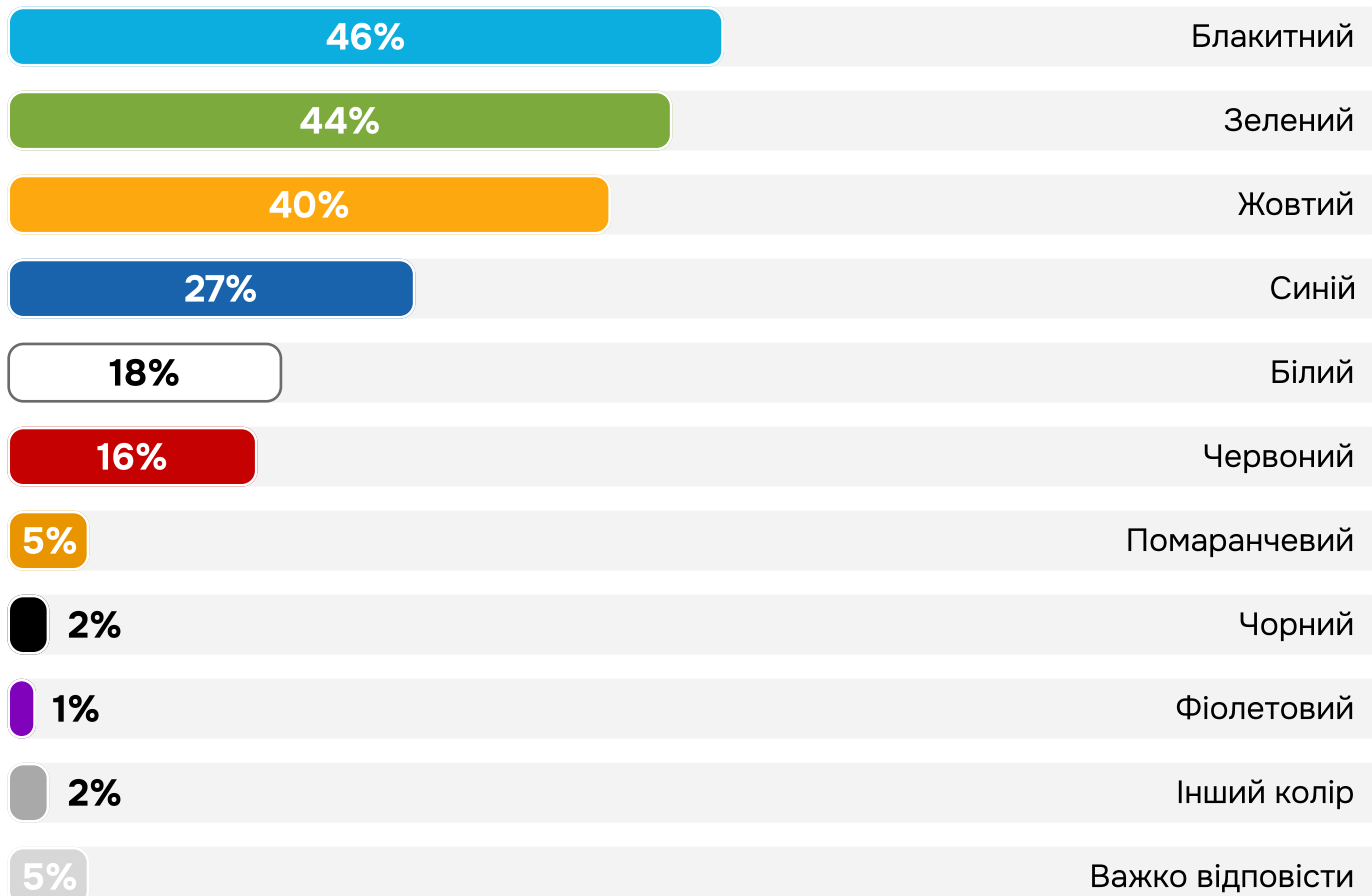
Інші відповіді (свій варіант):

- воїни ЗСУ, які боронять Херсон;
- герой України Володимир Примаченко;
- засновник музею Віктор Гошкевич;
- директор судозаводу Заботін Всеволод;
- кошовий отаман Іван Сірко;
- композитор Олександр Гоноболін;
- меценат Андрій Соколов, активістка Катерина Гандзюк.
- "Неможливо вказати конкретну постать як символ Херсона, адже кожна з вищевказаних є символом певної епохи, і кожна з цих особистостей була важливою у свій період історії".

Кольори (N=400), %

Q.: З яким кольором у Вас асоціюється Херсон?

Множинні відповіді

Портрет респондентів

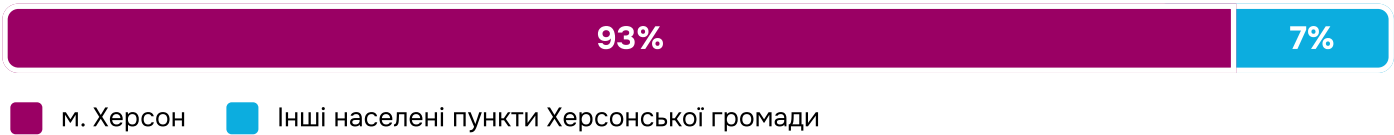
Стать

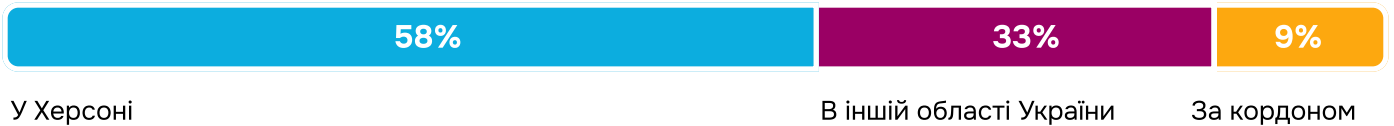
Вік

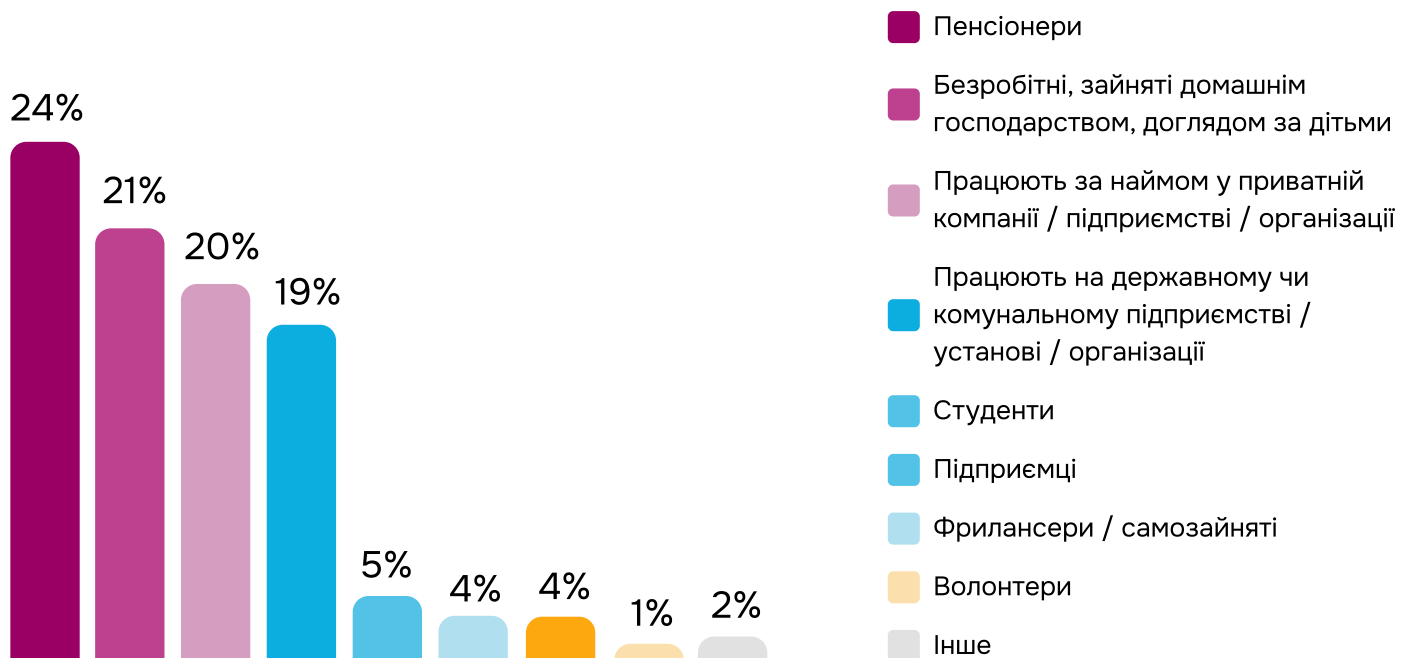
Місце проживання до 24 лютого 2022 року

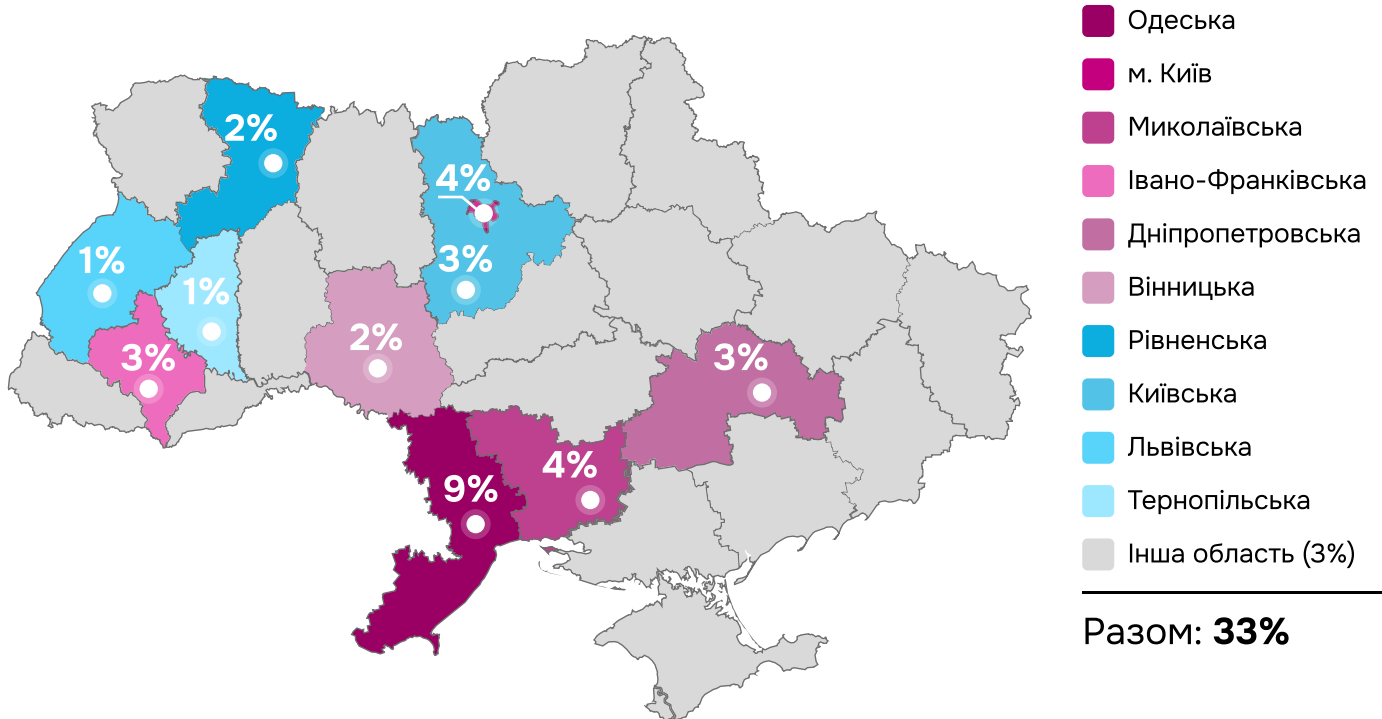
Місцепроживання зараз

Зайнятість

У якій області проживають ті, хто змінювали місцепроживання після 24.02.2022

У якій країні проживають ті, хто змінювали місцепроживання після 24.02.2022

